

MAGASINET

Stræderne

www.straederne.dk

i København

INDRE BY
FREDERIKSSTADEN
CHRISTIANSHAVN
ISLANDS BRYGGE

**Byens boligselskab
KAB's direktør**

**Skolereformen,
skolen og fritidshjemmet**

5. maj – Danmark frit

**Pibekunst er et
fint håndværk**

**Der arbejdes året rundt
på Sporvejsmuseet**

Årgang 17 - MAJ - 2015

ADVOKATBISTAND

PRIVAT:

- Arv
- Testamenter
- Dødsboer
- Ejendoms køb

ERHVERV:

- Lejekontrakter
- Ansættelseskontrakter
- Kreditorordninger
- Rådgivning om driftsform

Advokat Niels Ahlmark (H)
Advokat Ulrik Nørregaard
+45 33 15 80 00
na@vestervoldadvokater.dk
www.ahlmark.dk

SKRÆDDERI & RENSERI

Noori

Skt. Peder Stræde 43, kl. th.
1453 K. - Tlf: 88 73 15 08
Mob: 28 32 05 08

UDDANNET SKRÆDDER,
TILBYDER SYNING,
TILRETNING OG
REPARATIONER AF
DAME- OG HERRETØJ,
BRYLLUPSKJOLER, PELS,
LÆDER, SKIND, GARDINER,
SENGETØJ OG MEGET MERE

Åbningstider:
Mandag til fredag: 9 - 19.00
Lørdag: 9 - 16.00

VI TILBYDER OGSÅ
RENSNING, PLETBEHANDLING
OG PRESNING/STRYGNING

www.noori.mono.net

hashemnouri@hotmail.com

Stræderne i KØBENHAVN

Udgivet af: VK-Gruppen-Stræderne

Lavendelstræde 8, 1462 Kbh. K. - SE: 18197332

Tlf. 33 15 56 66 - www.straederne.dk - kbh@straederne.dk

Ansvarshavende redaktør:

Connie P. Christensen (Sprog og Kommunikation)

Redaktionelle medarbejdere:

Flemming Lehrmann, Jan Janssen, Victoria Siersbæk

Research og idé: Henrik Ploug (FAF & DB) Tlf. 20 20 38 20

Research: Lone Luna Kelstrup

Annoncer:

Bo Steen Bram - Tlf. 20 20 38 20 - bram@vip.cybercity.dk

Lay-out og opsætning:

Kirstine Ploug (DJ)

Fotografer:

Thomas Trane (DJ), Kirstine Ploug (DJ)

Forside foto:

Karsten Bundgaard - Motiv fra Kastellet

Trykkeri: Centraltrykkeriet, Oplag: 6000

Indhold:

Side 3-6 : KAB's direktør

Side 7-8: Bicyklerne

Side 9 -11: Skole og fritidshjem

Side 12-13: Befrielsen 5. maj 1945

Side 14-15: Nyt dansk stoledesign

Side 16: Albrechtsens Galleri og Bunker

Side 17 : Sven Okkels tegner vores by

Side 18-21: Pibemageri er ren kunst

Side 22: Vin serveret på en anden måde

Side 23-25: Glas i byen

Side 26-28: På besøg i Sporvejsmuseets værksted

Side 29: Kunst og håndværk - Toga nyt

Side 30-31: Maleriudstillinger i byen

Side 32-33 : Den jødiske box i Læderstræde

Side 34-35: Idé til god mad

Abonner på STRÆDERNE og få bladet til døren.

Pris 360,- kr. for et år, 11 numre (uden for centrum + porto).

Interviewer: Connie Christensen
Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)

KAB ER BYENS STORE BOLIGSELSKAB

KAB arbejder sammen med Københavns kommune på at udvikle billige basisboliger. Den billigste, en et-værelses lejlighed med køkken og bad, koster 3.000 kr. om måneden. Den 3-værelses bliver lidt dyrere, men stadig på et niveau, hvor lejere med en almindelig indtægt kan have råd til at bo.

Københavns Almindelige Boligselskab – KAB – har snart 100 års historie i byen. I 1920 blev selskabet stiftet en kreds af byens bedrestillede borgere, anført af F.C. Boldsen, for at afbøde datidens store problem: boligmangel. I dag er KAB også udfordret af den kolossale tilflytning til København, der har skabt et voldsomt behov for

flere – og rimelige – boliger. Projektering af nye boliger

foregår ofte i samarbejde med Københavns kommune, og det forekommer derfor velvalgt, at KAB's adm. direktør siden 1. januar 2014 – Jens Elmelund

- netop har en lang erfaring på området via sit arbejde i forskellige sektorer

af kommunen, hvor han bl.a. var direktør i socialforvaltningen og udviklingsdirektør i teknik- og miljøforvaltningen.

Et miks af boligformer skal forbedre boligområderne

Jens Elmelund udtrykker det selv således: Jeg har en lang kommunal fortid og har der arbejdet sammen med den almene sektor, så da der blev en ledig stilling i KAB, syntes jeg, det kunne være interessant for mig.” Hvilke udfordringer står et alment boligselskab som KAB over for i dag?

DIREKTØR FOR BYENS BOLIGSELSKAB FORTÆLLER

”Vi står over for en absolut stor udfordring, nemlig at kunne følge med i det tempo, som København udvikler sig med i øjeblikket. At få lov til at bygge tilstrækkeligt mange boliger, så vi kan følge med efterspørgslen. Vi er i den sammenhæng i den privilegerede situation, at vi har udsolgt på alle hylder, og det er godt for forretningen. Men det giver os også appetit på at kunne tilbyde boliger til dem, der står på vores venteliste. Det er en udfordring at finde plads til at bygge i en by, der hele tiden udvikler sig. I øjeblikket

bygger vi i Valby og Ørestaden og kommer forhåbentlig meget snart til at bygge omkring DR-byen og i Sydhavnen.”

Hvor mange boliger kan det blive til?

”Københavns kommune har meldt ud, at de gerne frem til 2020 vil bygge yderligere 9.000 almene boliger, og vi har en forventning om, at vi skal hjælpe København med at bygge en hel del af dem. Når vi ser inden for et års tid, håber vi at kunne ibrugtage i hvert fald

et par hundrede nye boliger i København, og vi har mange spændende projekter i pipeline, som ligger 3-4 år ude i horisonten. Boligbyggeri har en lang planlægningshorisont og dertil en byggefase, der ofte tager et par år, så fra vi begynder at gøre os de første betragtninger om grunde osv. og til boligen er indflytningsklar, går der typisk 3-4 år.”

Bliver det boliger, som almindelige mennesker som den berømte sygeplejerske eller politimand har råd til at bo i?

”Hvis vi tager en almindelig familiebolig som en type, vi har haft held med, Almen Bolig Plus, en bolig, som er konstrueret og bygget energi- og driftsmæssigt fornuftigt, kan vi få en familiebolig på 110-120 kvm ned på en husleje på 9-10.000 kr. om måneden, som en almindelig, yngre familie i arbejde vil kunne betale. Tilmed er ventetiden ikke så lang her, for det er faktisk nybyggeriet i KAB, der er det, man hurtigst kan få. 10.000 kroner om måneden er trods alt i den høje ende, og mange enlige eller ældre efterspørger en billigere lejlighed i den gamle boligmasse. Det giver en længere ventetid på de ældre

lejligheder. Vi er klart opmærksomme på, at huslejen skal være til at betale, også for singler.”

Det seneste eksempel på den billige bolig er en basisbolig, som vi udvikler for socialforvaltningen.

KAB skal bygge boliger til almindelige mennesker

De har en målgruppe af unge under 30 år, der er på kontanthjælp. De kan højst betale 3.000 kr. i husleje, og der er vi ved at udvikle en god og værdig bolig til 3.000 kr. Vi forventer, at vi kan få opført den type boliger en del steder i byen. Vi arbejder med mange målgrupper lige fra den unge kontanthjælpsmodtager, der har råd til en bolig til 3.000 kr., og til de almindelige børnefamilier, der kan klare en husleje på 10.000 kr.

Basisboligen er på ca. 30 brutto kvm, så det er småt, men godt indrettet. Det er interessant at tænke i kubikmeter frem for i kvadratmeter. Hvis man laver basisboligen lidt højere, får man faktisk en toværelses lejlighed, fordi der bliver plads til en sovehem. Alene det giver helt andre muligheder for det liv, man kan have i huset. Vi har også planlagt en de luxe-udgave af basisboligen, som faktisk er en lille 3-værelses med altaner, som kunne være vores bud på

Direktør Jens Elmelund ved modeller til nye boliger til rimelige priser

en lækker ungdomsbolig, som mange kunne være glade for.

Vi synes i KAB, at det er sjovt at tage de udfordringer op, man har i en by. Grundpriserne er høje, og det skaber udfordringer at bygge kvalitet samtidig med, at priserne skal holdes nede.

I tilfældet med vores basisboliger har vi et fremragende samarbejde med kommunen, som har stor indsigt i, om vi rammer målgruppen af kontanthjælpsmodtagere med den pris, vi kan

bygge til. Vi er forpligtet til at bygge noget, der ikke alene kan bruges i morgen, men også om 50 år.”

Hvordan er finansieringen af almene boliger?

København vokser og mangler boliger til tilflyttere

”Finansieringen er forholdsvis enkel. Kommunen betaler uanset boligtypen 10%

af grundkapitalen, dvs. 10% af det, det koster at bygge en bolig. De resterende 90% bliver finansieret ved realkreditlån, som betales af over huslejen, ligesom på det almindelige mar-

ked. De 10% fra kommunen gør, at vi kan bygge billigere og bedre, end hvis det var på helt frie markedsvilkår. Det betyder også, at vi ikke bare kan begynde at bygge, som vi har lyst til, men må afvente kommunens tilladelse til at gå i gang.” Der er et problem, som KAB vel også mærker til – ghettodannelsen og de problemer, der følger med det. Hvordan griber KAB det an?

”Det gør vi i samarbejde med kommunen. KAB administrerer nogle af de områder, som har ghetto-stemplet på sig, og det er meget vigtigt, at der er et samspil mellem de sociale myndigheder, beboerne og

>>>

MALERMASTER FLEMMING JENSEN
Maler- og dekorationsværksted
www.lysogfarve.dk

MARMORERING
ÅDRING
DEKORATION
FORGYLDNING
VINDUER
MØBLER
DØRE
VÆGGE
BEKLÆDNING
LINOLIE
LIMFARVE
KIRKER
SLOTTE
BESLAG
RÅDGIVNING
PRIVATE HUSE

FLEMMING JENSENS MALERVÆRKSTED
Ny Vestergade 9 st.th. - DK 1471 København K. - Tlf. (+45) 21 51 48 88
historiskhaandvaerk@gmail.com

MASSIVE DOUGLAS
DENMARK

[FRA SKOV TIL GULV]

Massive douglas plankegulve
Nye dimensioner af douglas klodsegulve

Østerlykke 1A · DK-6091 Bjert
Telefon +45 2217 7303
max@massivedouglasdenmark.dk
www.massivedouglasdenmark.dk

BOLIGSELSKABET KAB

boligselskabet, f.eks. Tingbjerg. Der har vi lavet et partnerskab med kommunen, hvor vi ser på, hvad der egentlig skal ske med Tingbjerg. Vi har noteret os, at kriminaliteten og utrygheden er faldende, og at man generelt er gladere for at bo der end for få år siden. Men det generelle image halter stadig, og vi tror grundlæggende på, at vi har brug for at få brudt op i

Jens Elmelund har som direktør for KAB et godt og tæt samarbejde med Københavns Kommune

den monokultur, man har haft ved at der er blevet bygget for mange boliger af samme slags og med samme ejerform. Vi tror på, at et godt miks af store og små boliger, ejerboliger og almene boliger er godt, så vi prioriterer variation og at kunne få flere ressourcer stærke mennesker ind i området. Vi arbejder sammen med kommunen om at styrke den lokale skole, og vi forsøger at få det lokale erhvervsliv til at støtte op omkring de aktiviteter, vi har i gang i, bl.a. ved at

især være gode til at tage dem i opløbet. Det gør vi via samarbejde med de sociale myndigheder og nogle gange politiet. Vi har en mulighed for at opsigse lejere, som f.eks. terroriserer

et helt boligområde, men det er absolut den sidste udvej, vi tyer til."

tilbyde fritidsjobs, så de unge mennesker ser, at der er en alternativ karriere i forhold til at gå ind i bandevæsenet. Bl.a. i Sydhavnen har vi haft held med sammen med de erhvervsdrivende at skaffe fritidsjobs til mange unge.

Vi har ude omkring i de enkelte boligafdelinger boligsociale medarbejdere, typisk socialrådgivere eller andre med en pædagogisk uddannelse, som arbejder som en slags sociale viceværter. De er med til at skabe ro i området, så vi kan tiltrække en varieret lejerskare. Der sker i øjeblikket en stor transformation af København, hvor folk har lyst til at bo i andre kvarterer end før, så vi ser en meget positiv udvikling, men vi er også klar over, at der enkelte steder er problemer, vi skal have fat i, og vi skal

ALIDA Marstrand
Håndlavede chokolader

Bredgade 14 - 1260 København K.
Tlf. 33 15 13 63
www.alida-marstrand.dk

H. DANIELSENS EFTF. APS
KRONQUIST
LÆDERSTRÆDE 11
1201 Copenhagen K
Tel. + Fax 33 13 02 74
Mail: jk@danielsensilver.dk

AMAGERTORV
LÆDERSTRÆDE
OSTERGADE
OLD FISH MARKET

ANTIQUES
GOLD
SILVER
SILVER PLATE
PORCELAIN
CHRISTMAS-PLATES
CHRISTMAS-SPOONS
SECOND-HAND GOODS

EVERYTHING
PRICE-MARKED

HAIRWERK

Vi har udvidet med ny salon

Efter seks succesfulde år på Christianshavn har Hairwerk nu udvidet med en ny flot salon beliggende i Teglårdsstræde 6A.

Salonen er centralt beliggende imellem Rådhuspladsen og Nørreport station.

Vores politik vil fortsat være at kunne yde et professionelt stykke arbejde med høj standard til en fornuftig pris.

Tlf 3295 9545
www.hairwerk.dk

København, cyklernes by

Engelske turister forsøger forgæves at finde ud af at leje en bycykel, men må ende med at spadser

København, cyklernes by
København gør sig store anstrengelser for at blive cyklernes by. Der bliver anlagt nye cykelstier, nye broer over havnen, og gamle cykelstier bliver gjort bredere. Det er alt sammen rigtig godt, for det er sundt at cykle, man kommer hurtigt frem, og så hjælper det lidt på luftforureningen, og det

er jo ikke så ringe. Et hjertesuk kunne være, at cykelstierne blev på cykelstierne, ikke kørte på fortovene og i det hele taget overholdt færdselsreglerne; det kommer måske med tiden?

Et af de mere kuriøse tiltag, Københavns Kommune har kastet sig ud i, er de nye bycykler. Var de gamle tunge, så er de

Der er ikke rift om bycyklerne ved Hovedbanegården

nye endnu tungere, men så er de også elektriske og udstyrede med GPS, så cyklisten ikke kan fare vild. Kommunen har virkelig revet sig med de nye cykler, 88 millioner kroner har de kostet alt inklusive, så til forskel for de gamle, som var til at få fat i, bare ved at putte en mønt i sprækken, så koster det nu 25 kr. at køre på de nye. Vores teknik- og miljøborgmester Morten Kabell skulle nyligt have udtalt, at idéen om bycykler i København er stendød, så ikke flere cykler. Det var så de 88 millioner!

En lille tur i byen, hvor det ville være godt at cykle, lægger helt selvfølgelig op til at snuppe en bycykel. Man går hen til de

DOMHUSETS SMØRREBRØD

Hver dag: **Lunt & Lækkert**

KATTESUNDET 18 - 1458 K
TELEFON: 33 15 98 98
www.domhusetssmorrebrod.dk

7. - 30. MAJ MOSAIQUE 2015

ALBRECHTS GALLERI & BUNKER

MOSAQUE PRIS 2015 ER SPONSORERET AF: KUNSTNERGRUPPEN "BLIK"

PUBLIKUMSPRIS ER SPONSORERET AF: Panduro

FERNISERING
TORS DAG 7. MAJ KL 16 - 18
TIDLIGERE KULTURMINISTER JYTTE HILDEN
ÅBNER USTILLINGEN

ÅBNINGSTIDER:
ONS DAG - SØNDAG
KL. 12 - 17

KRONPRINSESSEGADE 3
1306 KØB K - 26 17 12 50

CONTEMPORARY DESIGN - ANTIQUITIES - ART - DECOR

MALLING INTERIEUR

Lille Strandstræde 24 1254 København K Danmark

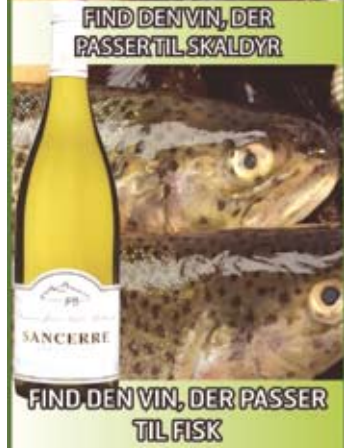
Wed - Fri : 12:00 pm - 5:30
Sat : 11:00 am - 2:00 pm
+45 33 15 15 18
Malling@lillianmalling.com
Facebook.com/MallingInterieur

Bycyklerne virker ikke

BLIV INSPIRERET!

FIND DEN VIN, DER PASSER TIL SKALDYR

FIND DEN VIN, DER PASSER TIL FISK

VINOBLE Skt. Petri
— din vinhandler i KBH K.
1.000 km2 showroom, butik, lager
Flere end 1.000 vine & spiritus
Masser af delikatesser
Firmakunde? Kom og få en snak
om hvordan vi løser dit vin-
og gavebehov
Levering med bud i København

VINOBLE Skt. Petri
Krystalgade 18 1172 Kbh K
3314 0387 vinoblesktpetri.dk

VINOBLE

meget flotte cykelstativer, hvor cyklerne holder i rad og række, tager fat i den; men den sidder fast, så nu skal man så finde ud af, hvordan man får den fri. Man leder lidt efter en vejledning i, hvad der skal gøres. Efter en tids søgning opdager man en plakat, som sidder for enden af et af stativerne helt nede ved jorden. Skriften er med så små bogstaver, at det er lige før, at man skal lægge sig ned på fortovet for at se, hvad der står. Når det er gjort, skal man oprette en onlineprofil, acceptere betingelser, indtaste e-mailadresse, kreditkortoplysninger m.m. Kommer man levende igennem denne procedure, så er man bycyklist.

Inde ved Hovedbanegården stod nogle engelske turister, som gerne ville på en cykeltur rundt i byen. De fumlede rundt med VISA kort og megen snak, og så opgav de at komme på cykel og valgte en spadseretur i stedet.

Sådan som tingene har udviklet sig, hvor København har valgt den mest komplicerede cykel,

de kunne finde, er det ikke underligt, at teknik- og miljøborgmesteren siger, som han gør; men måske skulle Kommunen have overvejet at bruge ganske almindelige cykler til afløsning af de gamle tunge. København er jo en cykelby, og hvorfor skal vores turister ikke få chancen for at være helt normale cyklister?

Er der nogen, der har set en bycykel på cykelstien? Det er i hvert fald et sjældent syn; men man kan jo være heldig!

Pilen viser hvor skiltet sidder.

Det kræver en større indsats at finde ud af at leje en bycykel, anvisningen på hvordan man skal leje en cykel står på et skilt helt nede ved jorden.

SKOLEREFORMEN ER EN UDFORDRING

Tekst: Connie Christensen
Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)

Fritidshjemsleder Erik Djørup, Vartov, leder Bjørn Vibholm, Ths. P. Hejles Fritidshjem, og skoleleder Lone Laursen, Den Classenske Legatskole

Den nye skolereform har haft indflydelse på hverdagen i både skole og fritidshjem. Børnene skal gå længere i skole, de mindste til kl. 14 og de ældre til kl. 15.15. Dertil er der lektiecafé for de små fra 0. til og med 3. klasse på fritidshjemmet og for de store i skoleregion. Caféen er indtil videre frivillig. De længere skoledage har bevirket, at en række fritidshjem er lukket eller er i risiko for lukning, og der foregår p.t. på kommunalt plan diskussioner om en omstrukturering, således at fritidshjemmene samles mere end de er nu og placeres tættere på skolerne. Reformen har medført udfordringer, som nødvendigvis må tackles, mens arbejdet står på. Både lærere og pædagoger skal omstille sig til en ny arbejdsform, og rent praktisk stiller

f.eks. reformens krav om 45 minutters bevægelse om dagen de små skoler og fritidshjem i Indre By over for en svær opgave.

Bjørn Vibholm er institutionsleder på Ths. P. Hejles Fritidshjem på Nørrevold, der sammen med fritidshjemmet Vartov har et mangeårigt samarbejde med Den Classenske Legatskole i Vester Voldgade. Bjørn forklarer, at målet i den nye struktur skulle være en 1:1 ordning, altså 1 skoleleder og 1 fritidshjemsleder pr. enhed. Bjørn forklarer videre: "Vi er i forvejen kun to fritidshjem tilknyttet Den Classenske Legatskole, hvilket jeg synes er en fordel; nogle skoler har op til 7 fritidshjem tilknyttet."

Lone Laursen, der er skoleleder på Den Classenske Legatskole, supplerer videre: "Den nye ordning skal dels gøre samarbejdet tættere, dels forbedre logistikken ved, at man ved en tæt placering

Dansk frokost når det er bedst

Mødelokaler med plads til 10-20 personer.
Selskaber modtages op til 90 kuverter

Åbningstider:
Hverdage 11:30 - 19:00 Lørdag 11:30 - 16:00

Frederiksholms Kanal 18 - København K.
Telefon: 33 11 57 70 - www.kanalcafeen.dk

SKOLEREFORMEN HAR IKKE KUN VÆRET ET HOVEDBRUD FOR SKOLER OG FRITIDSHJEM, MEN OGSÅ FOR ELEVER OG FORÆLDRE

kan bruge hinandens personale og lokaler optimalt.”

”Det er dog ikke uden problemer for os i Indre By”, fortæller Erik Djørup, leder af Vartov, ”der er umiddelbart ingen lokaler, hvor vi kan være. Der kunne være tale om nedlæggelse af nogle institutioner, f.eks. ministeriets børnehus over for Den Classenske Legatskole, så kunne Ths. P. Hejles Fritidshjem og Vartov flytte ind der. Der er blevet peget på at tilbagekøbe den gamle skole i Rysensteensgade, som blev solgt for nogle år siden, og som nu ejes af FDF. Der er det tomme gamle musikkonservatorium på H.C. Andersens Boulevard, men der er ikke plads til nybyggeri nogen steder herinde, og Den Classenske Legatskole har heller ikke lokaler, hvor vi kan være. Det giver nogle udfordringer. Også andre ting er problema-

tiske: vi, både Den Classenske Legatskole og Ths. P. Hejles Fritidshjem har en kultur, der er bundet fast til de bygninger, vi bor i. Derfor har vi svært ved at se os løsrevet fra bygninger og flyttet hen et andet sted. Kommunen kan heller ikke bare flytte os, da vi er private; de kan opsigte den driftsoverenskomst, vi har med kommunen, og så må der findes på noget andet. Men så langt er vi ikke nået endnu. Men tanken med en tættere fysisk beliggenhed er for så vidt god nok.”

Lone Laursen mener også, at det kan være en god idé med den tætte beliggenhed, for det giver et godt og hurtigt samspil mellem skolen og fritidshjemmet. Lone fortæller videre: Vi har her på skolen altid haft et tæt og godt samarbejde med Ths. P. Hejles Fritidshjem og Vartov, helt uproblematisk. Men

Gården i Ths. P. Hejles Fritidshjem

hvis jeg ser overordnet på det som skoleleder, ville det da være dejligt med et fritidshjemsområde f.eks. med boldarealer tæt på skolen, hvor man nemmere kunne udmønte den øgede motion, som reformen kræver. Lektiecaféen for de store på skolen bliver muligvis gjort obligatorisk, således at vi står med 515 børn, der skal kunne komme i lektiecafé på skolen, det giver et pladsproblem.”

For Ths. P. Hejles Fritidshjem betyder den længere skoledag, at børnene har en time mindre på fritidshjemmet end før. Det har

medført, at personalet er blevet skåret ned på fritidshjemmet, men til gengæld overført til skolen, som betaler fritidshjemmet for, at pædagogerne arbejder som skolepædagoger og deltager i den understøttende undervisning i skoletiden. Ths. P. Hejle har 3 sådanne medarbejdere på skolen, Vartov 2. Politikerne hævder, at de penge, der er taget fra fritidshjemmet, fordi vi har børnene i kortere tid, er givet til skolereformen, mener Bjørn Vibholm. Men som vi ser det, ser det ikke ud til, at de penge, vi har afgivet, ligger i skolen.

Lone Laursen har heller ikke hele svaret endnu: Der er forsvundet nogle penge et eller andet sted, men det er svært at gennemskue, for hvad skal det koste at betale for f.eks. en skolepædagog. Det er en igangværende proces for både skole og fritidshjem at finde ud af, hvad prisen egentlig bør være. Det har i det hele taget været en stor udfordring for bl.a. de pædagoger, der arbejder her med det, vi kalder den understøttende undervisning. Det er en omvæltning at komme fra fritidshjemmet, hvor man har de små børn, og så til at skulle undervise de store børn. Den understøttende undervisning indeholder kreativitet, bevægelse og en understøttelse af fagligheden, som aftales mellem lærerne og pædagogerne. Det arbejde og samarbejde er gået strålende, og vi får mange positive meldinger tilbage fra

Glade børn i Ths. P. Hejles Fritidshjem, trods den noget snævre plads

især de store elever, som oplever en anden dimension i deres skoledag.

Ikke mindst børnene har også skullet vende sig til en ændret skoledag. Hvordan har de det mon?

Der er netop blevet lavet en trivselsundersøgelse i forbindelse med Københavnerbarometret, fortæller Lone Laursen, og vi har ikke fået svaret endnu. Det er klart, at skolen her er meget trang, og vi får mange elever herind. Det betyder, at vi bevægelses- og rummæssigt har begrænsede forhold. Vi har en lille skolegård, en gymnastiksal og en lille gammel gymnastiksal til at opfylde de 45 minutter, vi skal bevæge eleverne om dagen. Det øver vi os på, også i samarbejde med pædagogerne, men vi har jo ikke lige de grønne græsplæner, som omegnsskolerne har. Til gengæld har vi en masse kulturtilbud, hvor vi kan tage ud og koble undervisningen

med oplevelser. Men bevægelsesmæssigt skal vi virkelig være påhidsomme.”

Erik Djørup fra Vartov mener: ”Det er jo regeringen, der fandt på, at vi skulle have en skolereform. Den passer sikkert i 90% af skolerne, men i storbyerne passer den ikke godt. Der er nogle skoler i København og Odense, som kommer i klemme, fordi der mangler pladsfaciliteter. Når man f.eks. kører til

en skole i Nordsjælland, ligger idrætshallen, fritidshjemmet og børnehaven i det samme område som skolen. Der er løbebaner og alt, hvad man kan ønske sig til at fremme bevægeligheden. Sådan er det ikke i Indre By, og jeg mener, at man bør kunne sige, at kan vi opnå 95% af reformens idé, så er det meget godt. Vi kan jo ikke trylle.”

Lone Laursen fortæller i samme anledning, at forældrekrederen på skolen, som også er spredt ud i brokvartererne, er meget opmærksomme på, at pladsen er trang både i skolen og på de to fritidshjem, der er knyttet til skolen, men alligevel vælger begge dele til, fordi de fornemmer, at der er god trivsel. De slår os ikke i hovedet med spørgsmål om børnene nu har været ude at løbe de 45 minutter. Forældrene har tillid til, at vi gør det så godt vi kan.

MERE FRISK FISK
Velkommen ombord
- Bæredygtigt fiskeri fra Thorupstrand

Fiskekutteren ved Havnegade/Nyhavn
Tirsdag-fredag: 10-18 - Lørdag: 10-18
Tlf.: 31 53 28 05 - Mail: fiskebager@hotmail.com

URMAGEREN
Dronningens Tværgade

Specialt værksted for antikke ure

Ring til os for et uforpligtende tilbud!

Dronningens Tværgade 14
1302 København K
Tlf.: 4341 6218
E-mail: urmageren@live.dk

GALLERI KAMPMANN

William Skotte Olsen - 70 år
23. april - 13. maj

GALLERI KAMPMANN
Gothersgade 31 - Telefon: 33 15 00 53
www.gallerikampmann - kampmann@webspeed.dk

5. maj blev Danmark frit efter de fem år

General Dewing på vej fra Kastrup Lufthavn ad Amagerbrogade

I år er der ikke ret mange københavnere igen, der kan huske 4. maj som voksne. Nu er det dem, der var børn, der kan fortælle noget om den aften og dagen derpå. Og barneperspektivet har jo altid været et væsentligt bidrag til den kollektive hukommelse. Psykologiske iagttagelser har derudover demonstreret, at ens private hukommelse har det med, at den, når årene går, blandes sammen med andres erindringer, fortalt i film og på tryk, hvor man er helt sikker på, man har oplevet noget på en bestemt måde, fordi hjernen godt kan snyde.

Halvfjerds år er halvfjerds år, det er to generationer. Næsten

ingen sætter lys i vinduer længere, som det jo stadig var almindeligt for tyve år siden. Da frihedsbudskabet lød klokken 20.35 sommertid, var det fuldstændig lyst ude og kun med god vilje kunne man se de små billige stearinlys, folk havde gemt til den dag. Det historiske stof fra 1945 til 2015 er jo også vokset med så rigelig meget, at historiebøgerne i skolen må være svulmet op til folianter, hvis ikke redaktørerne med hver ny udgave afgør, hvad de denne gang skal skære fra. På den anden side har de elektroniske medier, og her i høj grad billedmedierne, gjort det ret nemt at hente dokumentation fra nettet, blot man har lyst til at se, hvordan det nu var dengang

i maj 1945. Private fotografier fra foråret 1945 kan vi nu med lethed se på internettet.

I hele april måned må tyskerne have vidst, at de nu snart skulle hjem eller i fangelejr, og mon ikke de, som man siger på tysk, "klammheimlich" – i deres stille sind – lod besættelse være besættelse og tænkte på, hvordan de helt personligt reddede deres gode skind og det, de havde hamstret. De desperate var hipoerne, Sommerfolk, Schalburgfolk og danske nazister, der vidste, at det nu var dem, der var taberne, og at hævnens time ville komme. Der har aldrig været flere ter-

En gruppe tyskervenlige føres til afhøring i en hal på Amager

Medlemmer fra en frihedskæmpergruppe på Amager holder en pause.

roraktioner, flere drab og skyderier i København end i de sidste uger før befrielsen. Kun to uger før kapitulatonen ville SS tvinge de ungarske soldater i garderkasernen til at rykke ned til Østfronten, der forløb ved Hamborg dengang. Syv eller otte døde var resultatet af den ungarske opstand omkring Kongens Have. Taberne udviste en uhyrlig brutalitet, som vi i dag oplever det hos islamister. Måned før befrielsen kunne det faktisk være livsfarligt, når en københavnner kom de forkerte steder. I selve befrielsesnat-ten efterlod hipogangsterne skudhuller i porten til Julius Kopps ejendom i Læderstræde,

Kong Christian d. 10. og Dronning Alexandrine hyldes af københavnere efter befrielsen

som stadig kan ses. Samtidig var modstandsbevægelsen, lokalpolitikkerne og partiorganisationer i gang med den taktiske planlægning af time nul. Alle detaljer, fra afvæbning til kortlægning af fjendens ressourcer, logistiske forholdsregler angående transport og byens forsyning med brændsel og fødevarer blev i hemmelighed gennemgået og sat på plads. Kaos skulle undgås.

De fleste af os har igen og igen hørt den danske speakers stemme med datidens klassiske udtale om frihedsbudskabet over BBC's danske sektion. Der var stadig elektricitet, og der fandtes radioapparater i de fleste hjem. Så da teksten var blevet læst op, gerådte københavnere og hele Danmark i en aldrig før og siden set glædesrus, der kun kan sammenlignes med østtyskernes jubel efter at det østtyske tv havde udsendt Günter Schabowskys meddelelse om, at Berlinmuren nu var åben. At lys kom i vindueskarmene skal ses sammen med, at de forhadte mørklægningsgardiner, som man i fire år havde måttet aktivere hver aften, nu demonstrativt blev revet i stykker. Den reelle og juridiske virkelighed

var dog, at kapitulatonen først trådte i kraft den 5. maj klokken 8 om morgenen: Overgreb, vold og skud fortsatte også efter klokken halv ni den 4. maj. Tyske soldater skød uden varsel, hvis de følte sig hånet. De, der oplevede den aften og dagen efter, vil aldrig aldrig nogensinde glemme det. Vreden, frustrationen, hadet mod besættterne, de daglige genvordigheder med mangel på nærmest alt var for en stund glemt og kom først igen, da rusen var forduftet i maj.

Et folk kan svejdes sammen og finde en forhøjet fælles identitet ikke kun ved nationale katastrofer, kriser og ulykker, men også ved store glædelige begivenheder som for eksempel erklæringen af menneskerettighederne i boldspilssalen i Versailles den 26. august 1789, hvor granvoksne mænd ikke kunne holde store fede tårer tilbage og gav hinanden tætte knus. Den 4. og 5. maj var Danmark endelig sig

Befrielsesparaden her ved Niels Juel

selv igen, og da den populære konge og dronningen den 9. maj efter fem år igen kørte gennem byen, toppede denne ægte samhørighedsfølelse i glæden ved den danske identitet. Kølige og rationelt tænkende videnskabsmænd overser per instinkt en sådan folkelig tilkendegivelse. Jubel og had iscenesættes jo ofte af magthavere i deres egen interesse, men den spontane, ægte rørelse i ordets begge betydninger findes og kom igen efter attentatet foran Krudttønden og synagogen den 14. februar i år. Den var heller ikke iscenesat af myndighederne.

Skudhuller efterladt af hipogangstere i porten til Julius Kopps ejendom i Læderstræde

Hyggelig og ægte dansk restaurant

København Cafeen

Badstuestræde 10

1209 København K
Tlf.: 33 32 80 81
rest@cphcafeen.dk
www.kobenhavnercafeen.dk

Ristorante Il Ponte

Lavendelstræde 6
1462 København K
Telefon: 33 13 64 63
www.ilponteitaliano.dk

Tekst: Connie Christensen
Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)

DANSK SPÆNDENDE STOLEDESIGN FRA KASPER SALTO OG THOMAS SIGSGAARD

Kasper Salto, der sammen med Thomas Sigsgaard bl.a. har fremstillet de prisbelønnede sekretariatstole til den berømte Finn Juhl-sal i FN-Bygningen i New York, viser her, hvor elegant stolen passer ind i reolen

Stolens ben er det centrale i konstruktionen af stolen, der kan foldes sammen og placeres i en bogreol. Kasper Salto er her i færd med at folde stolen ud.

De to møbeldesignere Kasper Salto og Thomas Sigsgaard har arbejdet i godt 12 år med projekt "Gæst". Hele udviklingsarbejdet har udmøntet sig i en funktionel og smart gæstestol, der kan opbevares i den reol, de fleste har stående i stuen eller på kontoret. Kasper forklarer, at designernes opgaver kan deles op i to typer: En, hvor en producent kommer og bestiller en bestemt vare hos os, og en, hvor vi selv kigger ud i verden og

prøver at se, hvad der mangler derude i stedet for bare at fremstille endnu en af samme slags. Stolen her er et godt eksempel på det sidste.

Det startede for mange år siden, fortæller Kasper videre, hvor vi begyndte at snakke om stole i almindelighed. Dem er der jo uhyggeligt mange af, og vi snakkede meget om, hvordan man skulle gribe det an med at lave en ny stol. Vi havde talt

om det med at få gæster: man har typisk nogle klapstole eller foldestole, man bruger. Dem er der også allerede mange af, men problemet med dem er, at uanset hvordan man vender og drejer det, så er det opbevaringen af dem, der er problemet. Så hele udgangspunktet for vores igangværende projekt er gæster, og hvad man gør, når de kommer og skal sidde ned. Men lige så meget om, hvordan man får fat i de ekstra stole, man skal bruge. Problemet med en ekstra stol er, at den enten er gemt oppe på loftet eller nede i kælderen eller i garagen, og det er ikke et optimalt sted at opbevare

ningsstedet". Vi kiggede bag dørene, under gulvtæpper osv. I takt med, at de fysiske bøger er ved at forlade folks bogreoler, tænkte vi, at der måtte komme noget plads der. Hvorfor ikke prøve at lave en stol, der kunne stå i en reol?

Der startede det, og vi fik sandelig noget at se til. Der er ikke meget plads i en standardreol, ca. 30 x 30 x 30. Det er for lavt til at sidde på, så udfordringen var at lægge ca. 18-20 cm til, så man fik siddehøjde ud af det. Det er her, selve konstruktionen

Kasper Salto sidder her på den smarte stol, der er dansk design og produktion i første række.

af stolens ben kommer ind, og det var her, det komplicerede startede, for hvordan laver man noget, der i sig selv kun er 30 cm langt, men i udslået stand bliver de her ekstra 18-20 cm

Kasper Salto viser her, hvor let stolen er. Slut med at få dårlig ryg af at slæbe klapstole frem og tilbage. Stolen er polstret med et smart 3D-stof, som kan foldes omkring hjørnerne uden at krølle. Det kommer fra firmaet Gabriel, som er et dansk tekstilfirma.

lang. Vi var igennem mange forsøg, men i løbet af processen skar vi ind til benet og sagde til os selv: Vi skal bare bruge en siddeplads, vi behøver ikke ryglæn, for ergoterapeuterne taler jo meget om, at et ryglæn bare får os til at sidde og dovne og falde sammen på stolen, hvorimod man uden ryglæn sidder og bevæger sig hele tiden og finder sin balance på stolen.

For 4-5 år siden havde vi så småt fået hold på konstruktionen af stolen, og vi begyndte at snakke om, hvem der kunne være interessante at få til at producere konstruktionen. Hele ideen til konstruktionen er jo faktisk født i reolen, så hvorfor

ikke kontakte en af dem, der er rigtigt kendte for at lave reoler – Montana. Da vi viste stolen til Joakim Lassen, der er ved at overtage Montana efter sin far Peter Lassen, blev han vældigt begejstret, fordi vi ikke bare havde lavet et smart produkt, men også lavet noget specifikt til reolerne, der ville understrege hans historie. Fordi situationen er, at vi hele tiden har behov for opbevaring, men det, vi skal opbevare, skifter karakter alt efter vores øjeblikkelige situation. Som det f.eks. sker med bøgerne nu.

Montana gik så ind og var med i den sidste, meget svære, del af projektet, nemlig produkt-

udviklingen. En ting er at lave en prototype. Noget andet er at udvikle en stol, der kan laves til en rimelig pris, og som kan holde ordentligt. Montana pro-

ducerer stolen her i landet, og det er vi glade for, fordi vi vægter, at design laves herhjemme og ikke i udlandet."

Medicinfri færøsk laks
fra et af verdens reneste farvande.
Nemt og lækker at tilberede.

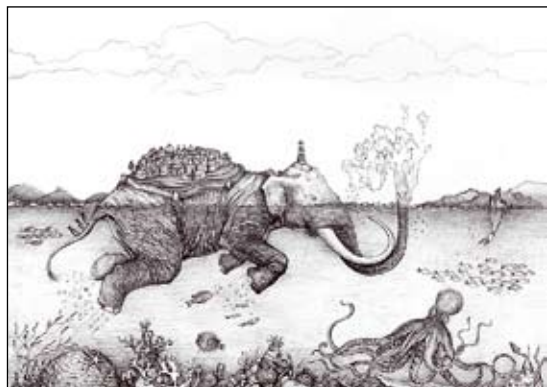
TRANHUSET
NORDISK NYDELSE TIL ALLE DANSKE
Strandgade 106 · Christianshavn · Tlf. 40 17 92 56 · www.tranhuset.dk

HVER UGE:
Ugens fisk incl. en lækker opskrift, nemt og lige til.
Se også vores nordiske brugskunst, strik og kunst.

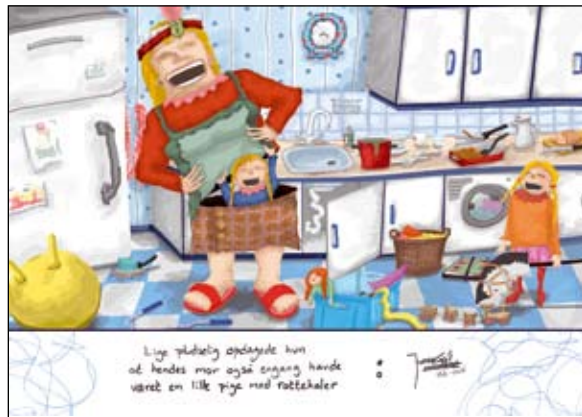

Tekst: Connie Christensen
Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)

ALBRECTSENS GALLERI OG BUNKER

Tegning af Johanna Magoria

Mor og datter af Jonas Gejl

Fotografi af
Martin Bay

MOSAIQUE 2015
En censureret udstilling i
Albrechtsens GALLERI &
BUNKER.

Det er nu 3. år, at det lille
Albrechtsens GALLERI har
søgt kunstnere til årets cen-
surerede udstilling, der dette
år skal fylde både pavillonen i
Kronprinsessegade og bunker-
en inde i Kongens Have.

I år har interessen været enorm,
og komiteen understreger: "Vi
censurerer udelukkende for at
få en så helstøbt udstilling som
muligt, med fokus på hvad der

kan fungere i de 2 meget særlige
rum. Smagsdommeri lader vi
andre om, og vi skal love for, at
der er kikket meget god kunst
igen. Vi har koncentreret
udstillingen om mindre værker
inden for maleri, tegning,
grafik, foto, mixed media og
mindre skulpturer.

Designer og billedkunstner
Jørgen Skou, cand. mag.
og tidligere formand for
Kunstnernes efterårsudstill-
ing Søren Brink samt gal-
leriets ejer og daglige leder
Annemette Albrechtsen stod i
år for dette arbejde og er glade

for at kunne byde velkommen
til MOSAIQUE 2015. Større
værker er der desværre ikke
plads til, og begrænsningen er
som altid svær. "Men det er
min yndlingsudfordring", siger
Annemette Albrechtsen. "At få
det maksimale ud af de små rum
kræver en sikker hånd, når der
vælges til og fra, ligesom når
vi laver vores forestillinger i
Verdens mindste teater."

Årets kunstnere danner vir-
kelig den mosaïque, som er
udstillingens titel: Pia Cosmus,
Matilde Digmann, Isabeel
Schmidt, Claude Zwahlen,
Søren Amsnæs, Johanna
Magoria, Charlotte Binau,
Louise Thrane Jensen, Stine
Elle, Jonas Gejl, Ditte Sørensen,
Martin Bay, Jimmy Edvardsen,

Hendricke Helsted, Anne Hviid
Nicolaisen, Pia Fønnesbech,
Pia Boysen. Gæst: Katinka
Albrechtsen.

Dette år inddrages publikum
ved, at alle kan stemme på deres
yndlingskunstner, og på udstill-
ingens sidste dag uddeles en
præmie sponsoreret af Panduro.
Udover det uddeles komiteens
særlige talentpris, sponsoreret af
kunstnergruppen BLIK.

Ferniseringen foregår d. 7. maj
kl. 16 – 18 hvor udstillingen
traditionen tro åbnes af tidligere
kulturminister Jytte Hilden.

Udstillingsperiode er 7. maj
– 30. maj 2015
Åbent onsdag, torsdag, fredag,
lørdag og søndag kl. 12 -17.

Med udgangspunkt i
VVS - EL - MURER
leverer vi det gode
håndværk - til dig i
Stræderne ...

De blå mænd

RING TIL 35 39 29 93 • WWW.3BLAA.DK

Originale sømandstrøjer

findes i flere farver

Herreekviperingshandler
Jørgen Pedersen
Strandgade 24 • 1401 Christianshavn • Tlf. 32 54 19 03

Bryghus , Rådhus
Rigsdag og bøger

Kunstmaleren Sven Okkels
tegner stemninger fra vores by
med en lille kommentar.

Sven Okkels fotograferet af Karsten Bundgaard

Tegningerne er blevet til på
byvandring, hvor Sven har
tegnet on location.

16.5.14 50

Til venstre Christian d. 4.s Bryghus, som har Nordeuropas
største tegltag.

WILDERS PLADS
Wilders Plads Ejendomme A/S
STRANDGADE 54, 1401 KØBENHAVN K.
Telefon: 32 54 48 88

ALPACAHUSET
STORT UDVALG
i T-SHIRTS
i 100 % PIMABOMULD
- 18 FARVER

Kig ind og se
hvad andre
ikke har !

Store Kongensgade 90
1264 Kbh.K
Tlf.: 33 14 12 28
Mail: info@alpaca-huset.dk
www.alpaca-huset.dk

PIBEMAGERI ER EN KUNSTART

De små piber kan man faktisk godt ryge på. Men man slår ikke rekorden i langtidspiberygning på dem!

Mandu-piber varierer i form, alle er de udtryk for sublimt håndværk

Mandu Piber er nærmest kult i pibeverdenen i dag. De sælges til inkarnerede piberygere over hele kloden og er blevet kostbare samlerobjekter. Vi har spurgt pigen, der er pibemageren bag denne succes, hvordan det nu lige gik til. Manduela Riger-Kusk fortæller her lidt om, hvorfor og hvordan hun blev pibemager:

”Det var egentlig lidt af et tilfælde. Jeg boede i

Svendborg og arbejdede på Svendborg Museum, hvor der var en fyr, der hed Ole Bang, som var gammel apoteker fra Svendborg. Han havde stadig et værksted under apoteket, hvor han drejede i træ. Jeg kunne godt lide at lave noget med træ, og han sagde til mig, at jeg bare kunne komme en dag, hvor det regnede, for så var han der. En dag bankede jeg på kælderruden og så kom han op. Jeg sagde til

ham, at jeg havde lyst til at lave en pibe, og om jeg ikke kunne det i hans værksted. Men det mente han ikke og henviste mig i stedet til at gå hen til pibemageren Poul Ilsted, der havde værksted i Svendborg. Der gik jeg hen

mig i lære. Efter nogle år havde jeg lavet min første pibe færdig, og flere kom til. Poul skulle i 1987 til DM i langtidspiberygning i Odd Fellow Palæet, og han spurgte, om ikke jeg ville med derved, så kunne

Manduela Riger-Kusk i fuld gang i værkstedet

en dag efter arbejde, bankede på og sagde: ”Hej, jeg hedder Mandu. Kan du ikke lige vise mig, hvordan man laver en pibe? Jeg havde regnet med, at jeg kunne cykle hjem med en pibe to timer efter, men jeg skal love for, at jeg blev klogere.

Jeg begyndte at komme hos Poul et par gange om ugen, og det endte med, at han tog

jeg udstille mine piber. Jeg havde 5 piber udstillet i en lille montre. Så kom en fyr fra Gents’ Shop, en butik i Kastrup Lufthavn, og købte alle 5 piber og ville gerne have flere. Fordi piberne blev solgt fra en butik i lufthavnen, blev de hurtigt spredt ud i verden, og jeg fik flere og flere henvendelser. Jeg flyttede ret hurtigt til København – jeg var vel

Mandu nyder selv en god pibe tobak

20 år – og henvendte mig til Pibe-Dan. Jeg fik lov til at leje mig ind og sidde på værkstedet der og lave mine piber. Jeg følte, at Pibe-Dan skulle have forsterket til at købe mine piber, for det var jo deres værksted, jeg brugte. Pia, som bestyrede forretningen – datter af Inge Dan – udvalgte de piber, hun ville have i forretningen, og så sendte jeg resten til Tyskland og til pibeforretningen i lufthavnen. Så skulle Pibe-Dan lukke, og jeg var grædefærdig! Hvad nu?

En dag så jeg en lille butik i Studiestræde til salg. Jeg skulle betale afståelse, og det havde jeg ikke penge til, så jeg gik i arbejdshi hos Pibe-Dan og lavede piber

en masse og ”tvang” alle til at købe, så jeg fik samlet penge sammen. Jeg havde næsten det beløb, der skulle betales i afståelse, samlet sammen i kontanter. Jeg vekslede alle pengene til 50-ere, stoppede dem ned i en stor taske à la Olsen Banden og rullede på rulle-skøjter ud til Damhussøen, hvor kontoret lå. De kiggede noget, da jeg åbnede tasken, og så lod de mig købe lokalet, selv om jeg ikke havde alle pengene.

Jeg havde butikken i Studiestræde i omkring 7 år, det var fantastisk. Masser af mennesker på besøg, så mange, at jeg ikke fik lavet noget om dagen, men måtte arbejde om aftenen. Det blev efterhånden for meget,

så jeg solgte butikken og flyttede 100 meter længere op ad Studiestræde, til et baghus i nr. 13, hvor jeg bare ville have værksted og være mere usynlig. Men det var et dårligt lokale uden ordentlig opvarmning, så jeg flyttede ud på Frederiksberg, hvor jeg lejede mig ind hos en bronzestøber. Da støberiet skulle lukke, var jeg nødt til at finde et andet sted at arbejde, og jeg ringede til min gamle mester Poul Ilsted i Svendborg og spurgte, om jeg måtte komme over og arbejde nogle måneder i hans værksted. Det var OK, og så endte det med, at jeg flyttede mit værksted tilbage til Svendborg, hvor jeg nu har været i 9 år.”

Hvorfra kom din interesse for piber?

”Jeg røg pibe som ganske ung, majspibe, det var det billigste. Men jeg var fascineret af piber: materialet, mellemringe, spidser, alt det man kan kombinere i sjove farver og mønstre. Træet er bruyère-rod, det er en plante i lyngfamilien, som vokser vildt i bjergene i Middelhavsområdet, hvor de spreder sig lidt ligesom jordbær. Roden danner en knold, som man hakker op i størrelser som en fodbold. I gamle dage købte vi fra Korsika, men nu kommer det fra Italien. Langt de fleste piber er lavet i bruyère, uanset om de er lyse eller mørke, og jeg bruger det altid. Mellemringene

>>>

PIBER I VERDENSKLASSE ER MEGET KOSTBARE

kan jeg lave af alle mulige materialer: bambus, pande-brask fra en moskusokse, ben, ibenholdt, buksbom, m.m. Spidserne laver jeg af rav eller ebonit, som er en form for hærdet naturgummi, som jeg køber i stænger. Det kan fås i forskellige farver også. Ebonit bruges også bl.a. til saxofonmundstykker.

Det har været en sjov tid med piberiet. Det var ikke populært i min jyske familie, da jeg blev pibe-

begyndte at kunne læse om mig i aviser og blade, at det blev accepteret. Det var da også svært økonomisk i begyndelsen, jeg vaskede op, havde bartenderjobs, gjorde alt for at være sikker på at overleve. Men så tog det pludselig en vending for ca. 10 år siden, hvor jeg havde fået slået mit navn fast. Det gælder om at komme ud og blive kendt, så jeg deltager i store messer rundt omkring, en gang årligt i Chicago, 3-4 gange i Kina, Italien en

Mandu Piber forhandles hos Davidoff-My Own Blend i Pilestræde, her viser mark Tobisen en af Mandus piber med priser fra ca. 20.000 kr

mager, for det var der jo ingen fremtid i! Jeg skulle tage en akademisk uddannelse ligesom min søster, der er præst. Det var først, da jeg åbnede butikken i Studiestræde, og man

gang, Rusland en gang. Det betyder meget for kunderne, for det er ikke kun piberne, de vil have, de vil også have mig og historien om mig. Der er faktisk mange pibemagere i Danmark,

Begyndelsen til pibehovedet tager form

og Danmark har et godt ry for pibekunst, så de, der deltager i DM, kommer fra hele verden for at deltage og opkøbe piber. Nu køber mange mine piber for at have dem som samleobjekter. Det kinesiske og russiske marked er blevet

helt vildt stort, det havde man ikke forestillet sig for 10 år siden.

Pibemageri i Danmark er blevet mere af en kunst- art end f.eks. i England, hvor de har en stor industriproduktion af piber. Vi har her i landet haft banebrydende pibemagere som f.eks. Sixten Iversen.

Hans søn Lars Iversen laver stadig piber, og det samme gør Lars' datter Nana Iversen."

Hvad er forskellen på en standardpibe og en rigtig god pibe?

"Tja, hvad er forskellen på et IKEA-glas og et

Bruyère-klodserne kommer fra en leverandør i Italien. Her får Mandu lov til at sidde i kælderen og udvælge de bedste klodser.

fint krystalglas? Smukheden, lækerheden, træet. Jeg går meget op i, at åretegningen og de tekniske detaljer er helt super. Jeg går lige så meget op i spidsen som i træet, for det er trods alt den, man har i munden. Alle fabrikspiber har støbte spidser, der ikke er individuelt forarbejdet, og mange fabrikker sætter nu akrylspidser på, og det kan jeg bare slet ikke have! De holder sig til gengæld blanke, hvor ebonitspidser bliver grønlig af

Straight grain hedder det, når årerne følger pibehovedet. Cross grain er hvor piben ligger modsat, så har de bird's eyes i siderne, altså enden af årerne.

at blive brugt. Det er fordi ebonit indeholder svovl, som, når det udsættes for sollys, bliver grønligt. Man kan mærke forskel-

len på piberne, når man har dem i hånden. Fabrikspiber kører på en kopifræser, der kan fræse 10 nøjagtigt ens

piber på 10 minutter. Når jeg laver en pibe i hånden, tager jeg højde for småfejl i træet, kan dreje det, så udtrykket bliver så lækkert som muligt. Når jeg sidder med en klods og skal begynde at lave en pibe, bruger jeg lang tid på tænke over, hvilken model, jeg skal lave, hvordan jeg kan komme uden om småfejl i klodsen. Det er ikke bare at tegne på siden af klodsen. Kunsten er at "læse" klodsen og lave det rigtige af hvert stykke bruyère."

Der skal tænkes og vurderes grundigt inden bearbejdning af bruyère-klodsen

**Velkommen til
Café Sorgenfri**

Brotegaterstræde 8, 1211 København K. Tlf. 33 11 58 80
 Åbningstider: Mandag - lørdag kl. 11.00 - 23.00, køkkenet kl. 11.00 - 20.45
 Søndag kl. 12.00 - 18.00, køkkenet kl. 12.00 - 17.00

VIN PÅ EN ANDEN MÅDE -HER SAMMENSÆTTES VIN OG CHOKOLADE

Smagemenuer med vin og chokolade nøje afstemt efter smag fås til f.eks. 85 kr. for 3 slags

Xocovino i Hyskenstræde med Kim som indehaver åbnede for 15 måneder siden. Konceptet er at sammensætte vin og chokolade på en anden måde, end man er vant til. Ofte får man vin til maden og chokolade til kaffen efterfølgende. Hvis man til en traditionel middag tager sin vin med fra middagsbordet til kaffen og drikker den til chokoladen, får man normalt en lidt grim oplevelse, fordi vinen og chokoladen ikke passer sammen. Når man parrer vin og chokolade rigtigt, får man en helt anden oplevelse, og det er det, jeg gør her, fortæller Kim, der videre forklarer: "Jeg

synes, det er spændende, fordi det er med chokolade som med vin: alt afhænger af kvaliteten og af måden, det håndteres på. Med vinen ved de fleste, at smagen og kvaliteten afhænger af jordbundsforhold, dyrkningsmetode og den efterfølgende håndtering; med chokoladen er det lige så. Jeg får chokoladen fra en mindre producent fra Fyn, L'Artisan. Han er belgier, men har boet i Danmark siden 1990'erne og har eget chokoladefabrikat i Sønderød på Fyn.

Jeg sælger også vin her i forretningen, som ikke udelukkende er til chokolade. Vinsortimentet

Vinen opbevares i særlige montere, hvor temperaturen er afpasset til hver enkelt vin og derfor altid serveres rigtigt

er bredt for at kunne tilfredsstille de flestes smag. Jeg har kraftige californiske vine, klassiske franske og de italienske vine, som jo er populære hos danskerne i øjeblikket, men de er ikke så gode til chokolade på grund af et stort indhold af tannin og syre. Jeg har vin her fra omkring 50 kr. og op til godt 400 kr. for en flaske.

Jeg tilbyder her i forretningen forskellige vinmenuer, f.eks. en smagemenu med 3 chokolader og 3 små glas vin til 85 kr., så man kan smage sammenhængen

mellem den enkelte chokolade og vinen. Jeg anbefaler at starte med at nyde synsindtrykket af de fyldte chokolader og det skænkede glas. Dernæst er det duftindtrykket fra begge dele, og så smager man lidt på vinen og får smagsindtrykket ind, og så smager man på chokoladen. Chokoladesmagen bliver lidt længere i munden end vinen, så når man tager det næste nip af vinen, vil man smage, at den har ændret karakter med resten af chokoladesmagen i munden. Chokoladen og vinen skal tilføre hinanden noget godt.

GALERIE HELTH

Asger Jørn
Henry Heerup
Lise Blaarberg
Tina Sonnichsen
Finn Ulf Grabowski
Christian Tangø
Carl-Henning Pedersen
M.fl.

Sofiegade 4
DK-1418 København K
Tlf. 32 96 95 15
arne@galeriehelth.dk
www.galeriehelth.dk

Glas i byen

Den såkaldte glarmesterkonge August Duvier har skabt det smukke byvåben i glasmosaik, der sidder over Rådhusets hoveddør

Man havde i flere hundrede år igen og igen forsøgt sig med glasfabrikation i Danmark, men det ville ikke lykkes bl.a. på grund af mangel på brænde. Men glas har altid været en eftertragtet vare hos de velstillede. Det blev i det sene 1600- og 1700-tal ambulante glashandlere fra Bøhmen og Schlesien, som forsynede publikum, ikke mindst hoffet, med det nye gen-nemsigtige og slebne, bøhmiske

kridtglas. Enkelte af dem tog fast ophold i byen og meldte sig ind i urtekræmmerlauget. Ellers var de katolikker og organiseret i lukkede interessentskaber. De hed også glassnidere, fordi de medbragte et graverhjul, hvor-med de kunne slibe mønstre, våbenskjolde og købers navne i glassene. Da glas som bekendt er skrøbeligt, har arkæologerne fundet mange skår i byens undergrund og i havnen.

Men til sidst overlod Hans Majestæt opgaven til nordmændene, der i 1741 åbnede det første glasværk i monarkiet. De norske glasværker havde fra 1760 monopol på glasleverancer til Danmark og et udsalg på Amagertorv, men det juridiske monopol var allerede udvandet, da Norge løsrev sig i 1814. Stort set alt glas, der blev solgt i København i første

halvdel af 1800-tallet, kom fra Friderichsfeld i Holsten og fra Holmegaard ved Fensmark. Fabrikkerne havde deres udsalg i henholdsvis Kvæsthusgade og den lille gade Bag Børsen, senere i Nyhavn 12. Det var først og fremmest de grønne flasker ("rene, stærke og billige") i diverse udformninger, så de gule og hvide flasker og her-udover drikkeglas, medicinglas

DRUGSTORE
- med mange specialiteter

ØKOLOGISK BRØD
ØKOLOGISK SLIK
LUXUS CHOKOLADE
CUBANSKE CIGARER
WESTERN UNION
HANSEN IS
GLS PAKKESHOP
HÅNDKØB MEDICIN

MIKKEL BRYGGERSGADE 10
Åbningstider: 8-24 - Telefon: 33 32 27 11

Sankt Peders Stræde 33
1453 København K
Telefon: 33 15 30 03

Shamanic

Jewelry by the world since 2006

NEPAL 2010
Gør gadebørn til glade børn

For blot 100kr. kan du blive medlem af Nepal2010 og få 10% rabat på alle varer i Shamanic resten af 2014

www.shamanic.dk

Glas i byen

og mange forskellige glas til hovedstadens kemiske laboratorier.

I anden række kom så et stort udvalg af specialglas til snustobak, jagtflasker, beholdere til syltetøj, krydderier, parfume, hårolie. Der var barometerrør, fyrstøjsglas, timeglas, lampecylindre, skyllekummer, karafler med glasprop, både slebne og uslebne, zwibelglas med og uden fod, frimurerglas, snapseglass, vinglas og ølglas. Tendensen var helt klar: priserne faldt jævnlige, så kundegrundlaget voksede og voksede, og glassene blev med tiden mere differencieret. Holmegaards produkter kunne i stigende grad hamle op med de importerede specialglas fra Tyskland, både i kvalitet og pris. Man var særlig stolt over at kunne levere de kæmpestore runde syrebeholdere til Owens svovlfabrik på Amager.

Eftersom transporten fra Fensmark til byen var dyr og besværlig, byggede ejeren grev Danneskjold-Samsøe i 1847 en kulfyret fabrik i Kastrup, først og fremmest for at dække Carlsberg Bryggeriets voksende behov for ølflasker, efter at københavnere var gået bort fra at købe øl i løs vægt i med-

Glarimesterfirmaet Frese & Søn videreførte den fornemme glasbilledtradition sammen med adskillige billedkunstnere. Her indehaver Lasse Witthøfft.

bragte potter og kander. Glas i dag er ofte presset eller støbt, men Indre By er så heldig, at der stadigvæk blæses glas på den flere tusind år gamle metode. I kælderen i Toldbodgade 4 findes Nyhavns Glaspusteri og dets glas, klare eller farvede og i alle former kommer direkte fra Christian, mesteren på værkstedet bagved.

Glasslibningen var i flere hundrede år en kunst, som kun udlændinge forstod sig på: Holmegaard hentede en glas-

sliber i Bøhmen, der skulle slibe glas og karafler. I København havde der dog siden 1788 været en bøhmisk indvandrer, der kunne slibe alt glas, selv lysekroner. Han hed Hieronymus Fritzsche og begyndte i Gothersgade 46 i 1788 i sin brors butik. Hans efterkommere flyttede adskillige gange, indtil de i 1946 kom til den nuværende butik i Kompagnistræde, hvor den syvende generation af Fritzsche driver en af verdens ældste glasbutikker. Glasgraving og restaurering af prismekroner hører stadig til firmaets forretningsprogram.

At fremstille spejle var også noget, udlændinge forstod sig på. Den succesrige franske guldsmed Jean Henri de Moor fik lov til at oprette en spejlmannufaktur i København, men arbejdsbetingelserne her huede ham ikke, og han flyttede det hele, *Fritzsche er med syvende generation en af verdens ældste glasbutikker*

alt, selv alle hans arbejderfamilier til en lille by i Brandenburg i 1696. Det kneb længe med det valsede og poleerede vindues- og spejlglass, som det meste af 1800-tallet måtte

importeres. Webers blikfabrik i Christiansdal ved Haderslev forsynede København med spejlglass, men det var langt fra nok. Christian Kuchler drev en i 1791 grundlagt spejlfabrik i Ll. Kirkestræde 5.

I flere årtier var der kun to spejlfabrikker i byen til trods for en voksende efterspørgsel fra blandt andet butikker. Og honnerte borgere ville gerne have en "trumeau" med over- og underspejl stående mellem de to midtervinduer i deres gode stue. En tredje spejlfabrikant, hofspejlmager Frederik Lehmann importerede ganske vist taffelglasset, men polering, udskæring, slibning og foliering "af fortrinlig Tykkelse og Politur" foregik i hans værksted bag Amagertorv 10, hvor 24 polerere og en dampmaskine var i gang omkring 1850.

Fritzsche Glas med indehaver Claus Fritzsche er med syvende generation en af verdens ældste glasbutikker

rede, men i et af Trinitatis kirkens vinduer findes stadig Christopher Hauschildts svendestykke fra 1779. Hans gravmonument bag kirken står der

endnu. Efter Napoleonskrigene blev det glemte glasma-leri genopfundet og denne nye "oldtyske" glaskunst bredte sig fra Sydtyskland over hele Europa, til at begynde med som udsmykning af kirkeruder.

I København indleverede den unge Peter Didrik Fischer i 1830 et mesterstykke til Kunstakademiet, som bestod af Københavns farvestrålende byvåben malet på glas. Hans værk, malet på Fischers værksted i Klosterstræde 21-23, vakte behørig opsigt og indledte en ny periode med kunstneriske glas-malerier helt til i dag med den kendte kunstner Per Hebsgaard. Han blev uddannet hos glarmestrene Frese, far og søn, som for halvtreds år siden videreførte den fornemme glasbilledtradition sammen med adskillige billedkunstnere. Fischer arbejdede med den genopfundne teknik til 1871. Fra 1938 har for resten glarmesterfirmaet H.P. Olsen & Søn været på samme adresse i nr. 21, og Fischers mesterstykke befinder sig i Den gamle By i Århus. Hans Peter Olsen slog sit navn fast, i og med at han forsynede alle Københavns gadelyster med ruder, da lygterne skulle omstilles til bygas. Den

Gamle snapsglas fra Kastrup Glasværk

såkalde glarmesterkonge August Duvier (1860-1928), opvokset i faderens glarmesterbutik i den nu nedrevne kæmpe ejendom Frederiksborggade 3, skabte som landets førende glarmester de mange pragtruder med farvede mosaikker i landets kirker og slotte. Over rådhusets hoveddør kan man stadig beundre Duviers farvestrålende, pragtfulde byvåben fra indvielsesåret 1905, og hans forretningsskilt sidder i dag over Glarmesterskolens indgangsport.

Sidst i det 19. århundrede var der 19 glashandlere og 4 glasslibere i byen (1877). Tredive år senere var der 59, men nu talte porcelænshandlere også med. Der var 4 sliberier og 2 glasmalere. I et tilfældigt valgt år efter krigen, 1953, var der

stadig 45 af dem og 4 malere, men nu var København også vokset voldsomt. I dag er der 2 igen: Fritzsche og Nørregades Glashandel, grundlagt i 1932 i Krystalgade. Den befinder sig i en i 1940 ombygget ejendom i Nørregade 30, hvor navneskiltet over døren er udformet med nøjagtig de samme typer som det hedengangne Daells Varehus. Hvis ikke ejeren havde købt ejendommen i god tid, havde huslejen for længst aflivet butikken. Samme familie i anden generation sælger nu ikke blot drikkeglas – man har sine egne graveringer fra Gisselfeld – men alle mulige produkter, der indeholder glas: legetøj, souvenirer, små figurer, juletræspynt, nipsenåle, der er ikke noget, der ikke haves. Alle de andre store specialbutikker er pist borte.

Selvfølgelig har varehusene glas i deres sortiment, og små designbutikker i byen tilbyder kunstneriske glas, ofte af ypperste kvalitet og Made in Denmark. Bare for at nævne en af de mest prisbelønnede og værdsatte: Tora Urup i Butik for Borddækning i Møntergade 6 med farvede glas så raffineret enkle at man er ved at tabe vejret. Allerede hendes far Jens Urup gjorde sig bemærket i glasmosaikkunsten i samarbejde med Hebsgaard.

TIVOLI HALLEN
 v/ Helle Vogt

FROKOST og AFTEN

Vester Voldgade 91
 1552 København V.
 Tlf. 33 11 01 60
 Fax 33 32 41 60
www.tivolihallen.dk

Toga

STORE KIRKESTRÆDE 3
 1073 København K
 Telefon 33 12 21 26
toga@toga.dk - www.toga.dk

SPORVEJSMUSEET ER EN SPÆNDENDE OPLEVELSE HELE VINTEREN ARBEJDER FRIVILLIGE PÅ DET STORE VÆRKSTED

Værkstedschef for sporvejsdelen og næstformand i Sporvejshistorisk Selskab Jørgen Krog i det arbejdende værksted.

De gamle sporvogne er hjer-tebørn for medlemmerne af Sporvejshistorisk Selskab, der holder til på Skjoldenæsholm på Midsjtælland. Her reparerer mange frivillige på de gamle vogne, og der køres også drift med vognene på stedet. Vi har talt med Jørgen Krog, næst-formand i Selskabet og værk-stedschef for sporvognsdelen på Sporvejsmuseet siden 1998. Han forklarer:

"Sporvejshistorisk Selskab tæl-ler lidt over 1300 medlemmer, hvoraf ca. 170 medlemmer kommer på museet. Nogle kommer rigtigt meget, nogle kommer måske kun til julear-rangementet. På værkstedet kommer en 15-20 medlemmer, hvoraf nogle arbejder på værk-stedet om vinteren og i driften om sommeren. Aldersgruppen er typisk 60+. Ofte er der en gruppe, der slår sig sammen og

Anders-Erik Kurland viser rundt på det store museum

"Det koster, når vi laver det selv, et sted mellem ½ og 1 mio at istandsætte en vogn, nogle enkelte har kostet op til 2 mio. Det inkluderer nogle arbejder, der bliver lavet ude i byen og materialer, men ikke arbejds-løn her på værkstedet, fordi med-lemmer jo arbejder ulønnet.

Her ses hvor elendige vognene kan se ud. Måske er denne kun tjenlig til reservedele.

Klaus Thomsen viser den elektriske konstruktion og fine istandsættelse på taget af en vogn

Der er så mange frivillige og så stor interesse for arbejdet, at det må fordeles over flere ugedage. Faktisk er der også et værksted

Hvordan bliver selve driften af museet finansieret?

"Som udgangspunkt er alt,

Værksted og lager. Her er Jørgen Lindgreen på frivilligt arbejde.

på Bornholm, hvor entusiaster arbejder på 3 vogne, som de har fået transporteret over og instal-leret i en hal."

hvad medlemmerne yder, ulønnet. Det eneste, vi køber os til, er anlægsarbejder, som f.eks. i øjeblikket, hvor der

Klaus Thomsen viser her en restaureret vogn. Museet samarbejder med Københavns Tekniske Skole, som mod betaling af materialer lægger de studerendes arbejdskraft til at udføre det håndværksmæs-sige arbejde. Skolens elever har restaureret bænke.

bliver lavet noget jordarbejde til den kommende remise, vi skal bygge. Vi køber os af og til noget værkstedsarbejde ude i byen, f.eks. har vi fået lavet nogle vogne professionelt i

Tyskland. Det koster, og det, vi ikke kan afholde af egne mid-ler, søger vi fondsstøtte til. Vi har været "heldige" at modtage noget arv, som har været øre-mærket til visse projekter. Vi >>>

SPORVEJSMUSEET

Der arbejdes grundigt på værkstedet. Her skræbes maling og lak af ned til det rå træ, så nymaling kan finde sted. Her er Jan Niemann Larsen på arbejde.

har et værkstedsbudget på ca. 2 mio. Vi får noget kommunal støtte fra Ringsted Kommune, men egentlig museumsstøtte får vi ikke, fordi vi ikke er et statsanerkendt museum. Vi har diskuteret meget, om vi skulle arrangere os, så vi kunne komme ind og få statsmidler, men egentlig finder vi det mest fordelagtigt for os at have den ordening, vi har.

Vi samarbejder med tilsvarende museer i udlandet, især med de nordiske museer, som mødes en gang om året og også løbende har en dialog om forskelligt. Især i Sverige kører mange museumssporveje i drift, bl.a. i Malmø, Göteborg, Stockholm

og Norrköping. Vi har mellem 25 og 30 vogne i drift og regner os blandt de fem største sporvejsmuseer.

Vognene skal godkendes til drift. Når en vogn er færdigrestaureret, skal den synes og godkendes til drift, dvs. at den skal have en ibrugtagningstilladelse fra Trafikstyrelsen. De vogne, der er i drift, bliver synet hvert andet år af en, der er udpeget af Trafikstyrelsen til det.

Museet har mellem 23.000-25.000 besøgende hvert år, svingende efter vejret.

Museet uddanner selv vognstyrere. Man får et kursus som konduktør og skal køre i et år, førend man kan blive uddannet til vognstyrer, og der er i det hele taget løbende kontrol med uddannelse og omskoling. Der er både et teoretisk pensum og en praktisk prøve, og i sidste ende er museet underlagt Trafikstyrelsen.

Klaus Thomsen viser strømfordeleren, der styrer hastighed og elektrisk bremse.

HUSMANN'S VINSTUE

1888 1888

Larsbjørnsstræde 2
1454 København K
Telefon: 33 11 58 86
www.husmannsvinstue.dk
Hverdag: 11.30 - 18.00
Lørdag: 12.00 - 17.00

Vi har også...

- Udstillingssystemer
- Bannere
- Magnetskilte til biler
- Brevpapir & kuverter
- Papir til kontormaskiner
- Flyers
- Menukort
- Plakater
- Julekort
- Prislister
- Tryk på t-shirt
- Visitkort
- Skilte

Vester Kopi Nørregade 7 • 1165 København K • Tlf.: 33 14 58 33
Mail: noe@vesterkopi.dk • www.vesterkopi.dk

Kunst og håndværk i byen

Nyt i Kunst & Håndværk
Gitte Husbond og Signe Birk er nye deltagere i Kunst & Håndværk, der nu har en ejergruppe på 7 og omkring 50 kunstnere i kommission. Gitte er tøjdesigner og laver feminint tøj til kvinder. Signes speciale er strik dekoreret med dansk rav eller andet usædvanligt tilbehør.

I realiteten er butikken meget ofte ny, fordi kunstnerne udskifter de varer, de stiller i kommission, og fordi mange varer er unika, men nu kommer en ekstra dimension i form af kunsthåndværkerdage, hvor kunstnerne kommer ind i butikken visse dage med flere

Gitte Husbond og Signe Birk

varer end normalt. Kunstnerne vil være til stede hele dagen, og man kan se, hvad de kan tilbyde, ligesom de kan vise, hvordan de arbejder. Butikken sørger for et lille glas og snacks, så der bliver hyggelig aktivitet. Det bliver arrangeret en gang om måneden her i foråret og det samme til efteråret. Til maj kommer Det lille Læderi fra Aalborg, hvor hun sidder her en dag og syr i læder.

Ejerne af Kunst & Håndværk er Angeles Blanco, smykker og Grete Jørgensen, smykker Gitte Husbond, farverig og feminin beklædning Inger Jepsen, kunsthåndværk i uld fra egne får Lone Spohr, kunsthåndværk i filtet uld og silke Ivy Dam, tøj i uld, silke, hør og bomuld Signe Birk Jensen, strik dekoreret med rav

TOGA PRÆSENTERER:

7. maj er Mette Thiesen gæstebartender. Mette er – trods sin ungdom – en af husets gamle venner og desuden folketingskandidat i Nordsjælland for De Konservative. Kom og få en munter aften samt en god snak med Mette, når hun indtager baren fra kl. 20.30 og nogle timer frem.

14. maj er baren lånt ud til Liberal Alliances Karina Bergmann, hvor hun fra kl. 20.30 er kvinde for velskænkede fadbamser, rappe replikker og svar på tiltale.

Smejendomme og Advokatfirmaet Marker er et ejendomsadministrations kontor med speciale i indre by og fredede ejendomme.

Kom forbi til en kop kaffe og hør hvad vi kan hjælpe med.

ADVOKATFIRMAET MARKER

Thomas Marker advokat

Brolæggerstræde 6 – 1211 København K – Tlf. 33 11 00 70
tm@advokat-marker.dk – www.advokat-marker.dk

FINGERBØLLET
WILDESGADE 39 - Tlf.: 32 54 67 17
CHRISTIANSHAVN

MALERIUDSTILLINGER I BYEN

GALLERI CLAUS C. NYT

Kommende kunstnere i Galleri Claus C. er parret Beate Bendel og Poul R. Weile

”En kunstner forvandler udsigt til indsigt – og indsigt til udsigt igen”, sagt af keramikeren Beate Bendel. Hun er født i Østberlin

i 1954 og har drevet sit eget værksted i Berlin siden 1979. Igennem årene har hun udviklet et helt unikt formsprog, der bevæger sig i feltet mellem elegant klassicisme og en postmoderne udfordring af materiale og kunstnerisk udtryk. Beate Bendel dyrker også maleriet der, ligesom hendes keramik, sprudler af lidenskab og nærvær.

Poul R. Weile er født i Nyborg i 1954 og uddannet på DFK 1979 – 84 som skulptør. Han har siden ernæret sig som selvstændig kunstner bl.a. ved udførelsen af store bronzeskulpturer som bestillingsopgaver i offentligt rum. ”Ideen vælger materialet” er et af hans valgsprog, ligesom han siger: ”I min stadige søgen efter kunstens essens må jeg konstant veksle mellem materialer og udtryksformer for ikke at gentage mig selv.”

Velkommen til fernisering fredag den 8. maj kl. 16.30 – 19.30. Udstillingen kan ses frem til 10. juni.

Den 10. april var der fernisering i Galleri Claus C. med maleren Bruno Mainborg og Jytte Abildstrøm, som har udvidet sin kunstneriske sfære med maleriet. Ferniseringen var et stort tilløbsstykke. Her

VINOBLE ÅBNEDE NY UDS STILLING

Peter og Tine bød velkommen

Vinobles indehaver Peter Schaltz åbner her maj måneds udstilling sammen med den aktuelle kunstner, maleren Tine Nedbo. Trods sin unge alder – 27 – har hun en utrolig farveforståelse og sans for opbygning i værkerne, der ofte er figurative og i en helt særegen streg. Alle er velkomne til at kigge forbi og se værkerne.

LASSE BROSTRÖM HOS GALERIE HELTH på Christianshavn

Komposition, 80x60 cm.

fæste, fandt sammen i et oprør mod Akademiet og salonerne. De fleste fandt friheden på Zarthmans Kunstskeole. De var nyskabende, og deres forskellighed i udtryk sammen med deres enighed om, at farven skulle skabe bille-

Maleren Lasse Broström udstiller i Galerie Helth helt nye værker, der er inspireret af ophold i det sydfranske, med oplevelser og varme til beskueren. Selv siger Lasse Broström om sin kunst og sin inspiration: ”Malerne fra perioden, hvor klassisk modernisme fandt fod-

Fad med citroner, 60x80 cm.

Lasse i sit atelier

dets udtryk og budskab skabte begrebet Klassisk Modernisme, der satte dagsordenen i perioden 1890 til langt op i forrige århundrede med navne som Olaf Rude, Harald Giersing, Jais Nielsen, Erik Hoppe, Edward Weie og Vilhelm Lundström. Især Edward Weie satte retningen for mit udtryk. Med så store forbilleder lurer faren for at blive en kopist, der ikke griber penslen uden at spørge Weie om lov først. Jeg håber, mit udtryk er mit eget.”

Velkommen til fernisering lørdag den 9. maj fra kl. 12-17 i Galerie Helth, Sofiegade 4, Christianshavn.

EN ALSIDIG KUNSTNER I GALLERI LB

Bjarne Rihave foran selvportrætter

Kunstneren Bjarne Rihave, som Stræderne omtalte i januar, udstiller nogle af sine værker i Galleri LB i Kompagnistræde fra den 9. – 31. maj. Bjarne Rihave er en af Christianias kendte kunstnere, og hans værker spænder vidt fra maleri, akvarel og mosaik til skulpturer. Bjarne har boet på Christiania i over 40 år, og hans kunst er præget af dagliglivet i Fristaden. Bjarnes mange udlandsrejser og indtryk fra forskellige lande og mennesker har i lige så høj grad sat aftryk på hans kunst.

Oliemaleri, 123x145 cm.

Det jødiske gemmested i Læderstræde

Om jødernes historie i København og et interessant fund hos H. Danielsens Eftf. i Læderstræde 11

Vi ved ikke, hvorfor Københavns første jødiske indvandrere koncentrerede sig i Snarens og Strand Kvarter mellem Højbro Plads og Rådhusstræde. Der har som bekendt aldrig eksisteret en form for ghetto i byen. Senere, fra og med det 19. århundrede har det jo vist sig, at de boede spredt over hele byen og små synagoger blev indrettet over det meste af indre by. Den allerførste synagoge, lukket for offentligheden, lå med kongelig tilladelse fra 1684 i Badstuestræde 20, hvor der allerede tyve år forinden havde boet en jødisk familie. Den anden var en portugisisk synagoge, der formodes at have ligget i Brolæggerstræde 12. Jøderne adskilte sig dengang i familier med polsk (de fleste) og familier med portugisisk (ganske få) liturgi. Der måtte ikke være adgang direkte fra gaden, og de kommende hundrede år lå alle synagoger i

Boksen i Læderstræde

forhusenes første sal eller inde i gården i en sidebygning, også på første sal eller længere oppe. Den næste var en synagoge for jøder uden opholdstilladelse i Brolæggerstræde 3 på den anden side af gaden. Men den blev hurtigt lukket af myndighederne. Derefter kom der en familiesynagoge i handelsmanden Joseph Meyer Levins lange bygning, der gik fra Læderstræde 21 ud til Gammel Strand 44. Levin døde i 1739, og da må synagogen vel være afviklet.

En stor del af København brændte som bekendt i 1728,

og også jøderne måtte se sig om efter nye bedehuse. Det første lå i Læderstræde 17 i baggården og stod fær-

grunden 11A og en gang og et stykke jord bagved. Nu havde man gadens største hus og rabbiner Hirsch Levy kunne endelig få en familiebolog på sin arbejdsplads. Synagogen blev indviet med festgudstjeneste den 8. november 1766, samme dag, hvor dronning Caroline Mathilde blev gift med Christian VIIovre i Slotskirken. Det hindrede ikke,

at andre havde deres egne synagoger i nærheden. Strømpefabrikanterne Warburg og Wessely havde en på Højbro Plads, dengang St. Færgestræde, brødrene Italiander havde deres i Strandgade og Abraham Henriques en portugisisk synagoge i Naboløs, rettere sagt Snaregade 4, 2. sal til venstre. Nu kom den anden store brand, og synagogen i Læderstræde 11 forsvandt for altid. Et brædehegn i flere år hindrede adgangen til grunden. Der går en historie om, at den purunge Adam Øhlenschläger her klatrede op på en lygtepæl foran hegnet for at bevise for sine kammerater, at han ikke var beruset, og da vægteren kom for at arrestere ham, påstod han, at han foretog astronomiske observationer. I Læderstræde 5, en ejendom, der straks efter branden blev genopbygget og tilhørte den rige hosekræmmer Salomon Isaac, indrettede urtekræm-

mer Moses Levy i 1845 sin egen familiesynagoge, fordi han ikke brød sig om den ny liberale i Krystalgade. At han måtte lytte til redaktør Mendel Levin Nathansons orgelmusik i baggården fra nabohuset mod Gammel Strand 34 har nok ikke været den rene fornøjelse for den fromme mand. Stræderne har i et tidligere nummer omtalt denne synagoge. I Læderstræde 11, hvor H. Danielsens Eftf. ligger i kælderens, i den nuværende blå, oprindelig gråmalede, fredede ejendom, og hvor de to byggeår (1806 og 1813) stadig kan tydes på byggestilen, fandt ejeren for nylig i forbindelse med en istandsættelse på 1. sal en bemærkelsesværdig beholder

Porten ved Læderstræde 11

med skuffer og fag, som viste sig at være bygget i 1943 for at gemme nogle sakrale ejendele af Mosaik Troessamfund. Efter branden i 1795 havde menigheden solgt grunden til urtekræmmer Nicolai Grave. Ejendommen tilhørte i besættelsestiden arkitekten F. Thilo, og lejligheden på 1. sal var udlejet til buntmager Sønderby. Man

Ejendommen i Læderstræde 11, hvor de københavnske jøder skjulte deres hellige skrifter og ruller for tyskerne under krigen

havde allerede en anelse om, at tyskerne ville finde på at røve og omsætte jødiske værdier til dollars og schweizerfranc med henblik på finansiering af deres våbenindustri. Så her i denne ejendom var man ret sikker for

i Læderstræde 11, kan fortælle en interessant historie omkring den jødiske menigheds liv i København under krigen:

”Som jeg har fået det fortalt, er historien som følger:

I 1943 begyndte det at blive vanskeligt at være jøde i København. Mange af de ledende skikkelser i synagogerne forberedte sig på at skulle beskytte deres hellige skrifter og ruller mod overgreb fra tyskerne. Så lejede de rummet her og byggede skabet, og alle spidserne

inden for den jødiske menighed i byen mødtes her jævnligt for at lægge en strategi for, hvad der skulle ske.

Det har taget tid at bygge boksen, der er så stor, at 3 voksne mennesker snildt kan stå der. Desuden er der masser af skuffer og hylder til opbevaring.

Da tyskerne senere gik ind i synagogen, var den tom. Tyskerne opdagede aldrig gemmestedet i Læderstræde.”

**REGNSKAB · REVISION
SELVANGIVELSE
MOMSHÅNDTERING
GÆLDSRÅDGIVNING**
Ring til os - eller kom forbi
Telefon: 36 96 48 66
AMAGERTORV 17, 2.sal - 1160 Kbh. K.
www.markman-bechlund.dk

Rigtig forårs- og sommergrillmad

1 ss hakket skalotteløg
1 ss hakket persille
½ tsk. Dijonsennep
Salt, peber og et drys sukker
Det hele røres sammen og stilles i køleskab indtil servering.

Vælg koteletter af god kvalitet, ikke for tynde. Skær et snit på langs, så der dannes en lomme til fyldet, der f.eks. kan være: Roquefort, bleu d'Auvergne eller anden blå ost
Hakkede champignons, der ristes i lidt fedtstof på en pande sammen med rosmarin, lidt persille og salt og peber efter smag. Kom fyldet i koteletterne, luk med en kødnål og stil køligt.

Svinekoteletter, skalotteløg, champignons, tomat, peberfrugt, persille og rosmarin udgør sammen med blå ost ingredienserne til kødretten

Den skønne sommertid nærmer sig med udsigt til grillmiddage i haven. Det er jo næsten ikke til at vente, og vi har derfor tyvstartet sæsonen lidt med tilberedning af følgende:

Sauce verte kan tilberedes i god tid, gerne dagen før, så får den mere smag:
2 dl fromage frais eller creme fraiche

Brug en god skarp kniv til at skære en lomme i koteletten, som derefter fyldes og lukkes med en kødnål. Drys med salt og peber.

Rens peberfrugten og skær den i passende strimler, der ikke falder igennem grillristen.

Tomaten halveres og drysses med rosmarin.

Start med at lægge peberfrugten på grillen nogle minutter før det øvrige. Regn derefter med ca. 10 minutters stegetid, hvor der vendes efter behov. Husk den elementære hygiejne, når der grilles: Risten renses altid lige efter brug med en stålborste, rå kød holdes adskilt fra stegt kød, brug ikke samme redskaber til rå og stegt kød.

Koteletterne skal være gennemstegt, men ikke tørre. Ca. 10 minutter, hvor de vendes en gang eller to undervejs, det samme med grønsagerne.

De fyldte koteletter serveres med en strimmel grillet peberfrugt, en halv tomat med rosmarin og sauce verte. Server eventuelt et godt brød til – og naturligvis en behagelig, ikke for stærk rødvin i den lune sommeraften, f.eks. en Côtes du Rhône Villages.

BARLEYWINE

ØL med smag.
Vi har 400
forskellige.

EW
BARLEYWINE

Efter 11 år i Læderstræde
er adressen nu:
Admiralgade 21, 1066 Kbh. K.
- ved Nikolaj Kirke

**ØL-gaver
ØL-glas**

VELKOMMEN

Tlf. 3391 9397
bestil@barleywine.dk - www.barleywine.dk

***BESØG BARLEYWINE
ADMIRALGADE 21***